

Kunnskapsdepartementet
v. Frode Hauge

13. 04 2021

Kvalitet i fleksibel utdanning – Råd til strategiarbeidet

Som lovet i møte 8. april oversendes her råd fra vårt nettverk om hvordan vi stimulerer til at fleksible utdanning utvikles med høy kvalitet. Rådene er tenkt inn i arbeidet med strategi for fleksibel og desentralisert utdanning, men vil også kunne danne grunnlag for konkrete tiltak når strategien skal settes ut i live.

Råd 1: Definer fleksibel utdanning bredere enn bare nettbasert og samlingsbasert utdanning.

Tradisjonelt har vi ofte forstått fleksibel utdanning som identisk med nettbasert utdanning, der fleksibiliteten ligger i at den lærende kan velge tid og sted for læringsaktivitetene. Men hvis utdanningen virkelig skal være fleksibel må det legges opp til at den lærende kan velge mellom flere alternativer. Vi kan derfor argumentere med at et nettstudium i seg selv ikke er fleksibelt hvis det for studenten hadde vært ideelt å møte til læring i faste rammer i et klasserom sammen med andre.

Fleksibel utdanning Norge var tidlig ute med å definere fleksibel utdanning som valgfrihet:

«Med fleksibel utdanning menes utdanning der den lærende har stor grad av valgfrihet når det gjelder hvor, når og hvordan læringsaktiviteter gjennomføres.»

Kompetanse Norge har bygget videre på denne definisjonen, og definert at fleksibilitet må ta hensyn til alle dimensjoner i utdanning og opplæring:

«Fleksibel opplæring setter den lærende i sentrum ved å tilby et pedagogisk opplegg med flere alternativer for hvordan læringsaktivitetene kan gjennomføres. Kriterier for fleksibilitet inkluderer tid, sted, omfang, progresjon, vurdering, formalisering, samhandling og innhold.»

Disse definisjonene legger til rette for at fremtidig forskning og utviklingsarbeid på feltet hever kvaliteten på fleksible utdanninger og sørger for at de møter behovet fra arbeids- og samfunnsliv

Fleksibel utdanning Norge anbefaler:

- En strategi for fleksibel og desentralisert må legge til grunn fagmiljøenes definisjoner. Disse er arbeidet frem over lang tid og setter standarden for hvordan utdanningstilbyderne nå arbeider med å heve kvaliteten på fleksible utdanninger.

Råd 2: Stimuler til utvikling av støttesentre for undervisere

UH-sektoren har i høy grad etablert sine egne enheter med kompetanse på teknologi/digitale verktøy og pedagogikk for å støtte undervisere og faglig ansvarlige i deres undervisning, utvikling og produksjon av læringsressurser. Det siste året har forsterket etterspørselen etter tjenester fra disse støttesentrene. Institusjonene organiserer støtteenhetene sine på ulike vis, men eksempler på typiske tjenester er:

- Støtte og opplæring i valg og bruk av systemer og pedagogiske verktøy.
- Faglig bistand i produksjon av digitale læringsressurser, som videoer, podkaster og wikier.
- Veiledning i læringsdesign som øker studentenes læring, understøttet av nasjonal og internasjonal forskning.

Fleksibel utdanning Norge fasiliterer et nettverk drevet av disse støttesentrene selv, der formålet er erfarings- og ressursutveksling, i tillegg til nettverksbygging med tanke på prosjektutvikling og diskusjoner for å finne løsninger på ulike utfordringer læringsentrene opplever. Nettverket er selvdrevet og åpent for alle høyskoler og universiteter, uavhengig av om de er medlem i Fleksibel utdanning Norge.

I fagskolesektoren er det ikke et like tydelig miljø for slike tekniske/digitale og pedagogiske støttesentre, sannsynligvis primært fordi skolene er mindre. Spesielt de pedagogiske fagmiljøene er avhengige av erfaringsutveksling og kollektiv læring og utvikling. Fagskolene og de mindre høyskolene vil kunne utvikle god digital-pedagogisk kompetanse i samarbeid på tvers.

Fleksibel utdanning Norge anbefaler:

- *Legg til rette for at alle institusjoner som tilbyr/har ambisjoner om å tilby fleksibel og nettbasert utdanning har tilgang på et større miljø der de kan hente og utvikle kompetanse på nettopp fleksibel undervisning. Utlysning av prosjektmidler til samarbeid er et virkemiddel. Et annet tiltak er å opprette et sekretariat for digital-pedagogisk nettverk i fagskolene.*
- *Motiver fagansvarlige til å lage fleksible studier og emner, og undervisere til å undervise mer fleksibelt ved hjelp av støttemiljøene som har den digital-pedagogiske kunnskapen. Flere tilbydere vil gi flere gode fleksible utdanninger. Et virkemiddel for å øke produksjonen kan være å gi uttelling for fleksible utdanninger i merittering av undervisere, eller som premiss for fast ansettelse/opprykk. (Råd om dette er allerede sendt i eget notat. Notatet vedlegges også denne sendingen).*

Råd 3: Bygg på eksisterende miljøer og kompetanse på kvalitet i fleksibel utdanning

Det er viktig at arbeidet med utvikling innenfor fagfeltet fleksibel utdanning fortsetter å bygge på de eksisterende fagmiljøene på feltet. Viktig forskning og formidling skjer på høyskolene og universitetene, og på de store nasjonale og internasjonale konferansene.

Fleksibel utdanning Norges kvalitetsutvalg, bestående av fagfolk fra utdanningsinstitusjonene, i tillegg til representanter fra NOKUT og Kompetanse Norge, utarbeider nå nye *kvalitetsnormer for fleksibel opplæring og utdanning (2021)* og en ny *veileder for kvalitet i fleksibel opplæring og utdanning (2022)*. Disse tar utgangspunkt i oppdatert forskning, oppdaterte definisjoner og god praksis fra norske læresteder.

Kompetanse Norges fagmiljø i Seksjon for Flexibel læring jobber blant annet med både voksenopplæringen, arbeidslivet og UH-sektoren, og både med konkret veiledning og utviklingsmidler. Slik det er nå, er det i Kompetanse Norge og Diku en seksjon i hver virksomhet som jobber med fleksibilisering av utdanning, så med sammenslåing av direktoratene har man gode muligheter til å skape et sterkere fagmiljø og ikke minst å skape en bedre sammenheng mellom det som gjøres i Diku rettet mot høyere utdanning og det som i Kompetanse Norge gjøres rettet mot arbeidsliv, fagskoler og voksenopplæring.

For å få til fleksibilisering på alle nivåer, er det behov for nasjonale tiltak og sentral koordinering, og at fagfeltet synliggjøres for alle som jobber med utdanning. Miljøene i Flexibel utdanning Norge, Kompetanse Norge og Diku har kanalene og kompetansen til å drive fagfeltets kvalitetsarbeid videre, og de har mulighet til å gjøre enda mer om de er synlige, og om de satses på.

Fleksibel utdanning Norge anbefaler:

- *Styrk Flexibel utdanning Norge som organisasjon for å fasilitere mer erfaringsdeling og utviklingssamarbeid på feltet. Innvilg organisasjonens søknad til Kompetanse Norge om et økt tilskudd på cirka 1,1 millioner kroner i 2022 (Fra 3,5 millioner til 4,6 millioner kroner). Den omsøkte økningen er øremerket nettopp arbeidet med å styrke kvaliteten på eksisterende og fremtidige fleksible utdanninger, og midlene vil utløse betydelige frivillige bidrag fra utdanningsinstitusjonene selv.*
- *Sørg for at Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse får en sterk og tydelig avdeling/seksjon for fleksibel læring, bestående av miljøer fra både Kompetanse Norge og Diku. Dette fagmiljøet må ikke bare bli en liten og udefinert gruppe under en stor avdeling/seksjon for eksempelvis «Arbeidsliv og digitalisering». Om vi sorterer fleksibel utdanning under digitalisering, så er det utvikling av digital utdanning vi får, og ikke fleksibel utdanning.*

Fleksibel utdanning Norge er tilgjengelige om dere ønsker å kontakte oss for å få utdypet innspillene. Vi sparrer gjerne med dere om formuleringer dere vil foreslå inn i strategien, og vi kan hente inn eksempler og sitater fra aktuelle utdanningsinstitusjoner om dere ønsker det. Når strategi for fleksibel og desentralisert utdanning skal settes ut i live, vil vi også bidra med konkrete råd til tiltak og løsninger som lar oss innfri målene som strategien definerer.

Vennlig hilsen

Tommy Bull Henstein
Direktør
90 22 82 83
henstein@fleksibelutdanning.no

Kristin Dahl
Styreleder
46 41 01 60
kristin.dahl@bi.no

Fleksibel utdanning Norge

Fleksibel utdanning Norge (FuN) jobber for at god utdanning skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av bosted, livssituasjon og individuelle behov. Vi er en medlemsorganisasjon med medlemmer fra hele utdanningsspekteret, fra de store universitetene, høyskolene og fagskolene til de minste nettskolene, og jobben vår er å fremme kunnskap og utvikling av fagfeltet fleksibel læring.